Mahavir Mahavidyalaya , Kolhapur

Micro-Teaching Plan

Academic Year 2021-2025

Name of the Department: Marathi　　　　Name of the Teacher: **JAYAWANT DALAVI**

B.A.B.Ed. UNIT

सत्र 1: कथाकार भास्कर चंदनशिव - सहा महिन्यांचे सविस्तर अध्यापन नियोजन

जून

घटक	साहित्य/विषय	अभ्यास पद्धती	ताससंख्या	मूल्यांकन पद्धती	नोंदी
घटक 1	उमाळं	वाचन, आशय विश्लेषण, चर्चा	4 तास	प्रश्नोत्तरे, लेखी स्वरूपात आशय मांडणी	
घटक 1	जांभळढव्ह	गटचर्चा, भाषाशैली अभ्यास, गृहपाठ	4 तास	गट प्रस्तुती, शब्दार्थ लेखन	

जुलै

घटक	साहित्य/विषय	अभ्यास पद्धती	ताससंख्या	मूल्यांकन पद्धती	नोंदी
घटक 1	तडा	चित्रात्मक सादरीकरण, प्रश्नोत्तरे	4 तास	चित्रांशावर आधारित लेखन	
घटक 2	वासना	वाचन, कथानक विश्लेषण, लेखन कार्य	4 तास	निबंध, चर्चानंतर परीक्षण	

ऑगस्ट

घटक	साहित्य/विषय	अभ्यास पद्धती	ताससंख्या	मूल्यांकन पद्धती	नोंदी
घटक 2	लाल चिखल	तुलनात्मक चर्चा, सादरीकरण	4 तास	तुलनात्मक अभ्यास पत्रिका	
घटक 2	पाणी	भूमिका सादरीकरण, तात्त्विक चर्चा	4 तास	भूमिकानाट्य सादरीकरण	

सप्टेंबर

घटक	साहित्य/विषय	अभ्यास पद्धती	ताससंख्या	मूल्यांकन पद्धती	नोंदी
घटक 3	चित्रपट म्हणजे काय?	माध्यम अभ्यास, PPT सादरीकरण	3 तास	PPT आधारित मूल्यांकन	
घटक 3	दृकश्राव्य माध्यम	व्हिडीओ क्लिप्स, चर्चा	3 तास	व्हिडीओ विश्लेषण लेखन	

ऑक्टोबर

घटक	साहित्य/विषय	अभ्यास पद्धती	ताससंख्या	मूल्यांकन पद्धती	नोंदी
घटक 3	माध्यमांतर	चित्रपट व कथा तुलना, गृहपाठ	3 तास	चित्रपट आणि कथांचे गुणसूत्र मांडणे	
घटक 3	दिग्दर्शकाचा दृष्टिकोन, छायाचित्रण	चित्रफिती, दृश्य विश्लेषण	3 तास	दृश्य लेखन कार्य	

नोव्हेंबर

घटक	साहित्य/विषय	अभ्यास पद्धती	ताससंख्या	मूल्यांकन पद्धती	नोंदी
घटक 4	कथा लेखन	स्वत:ची कथा लिहिणे, पुनरावलोकन	4 तास	सृजनात्मक लेखन परीक्षण	
घटक 4	कविता लेखन	कविता सादरीकरण, शैलीचे विश्लेषण	4 तास	स्वरचित कविता सादरीकरण	

A13 – पूर्ण सहा महिन्यांचा अध्यापन आराखडा

महिना	आठवडा	घटक / विषय	तास	अध्यापन पद्धती
डिसेंबर	सप्ताह 1-2	कवी ओळख व काव्यसंग्रहाची पार्श्वभूमी	4	व्याख्यान, चर्चा
डिसेंबर	सप्ताह 3-4	कविता 1 व 2	4	वाचन, अर्थस्पष्टीकरण, चर्चा
जानेवारी	सप्ताह 1-2	कविता 3 व 4	4	वाचन, विश्लेषण
जानेवारी	सप्ताह 3-4	कविता 5 व 6	4	प्रश्नोत्तरे, गृहपाठ
फेब्रुवारी	सप्ताह 1-2	कविता 7 व 8	4	चर्चासत्र, उदाहरणे
फेब्रुवारी	सप्ताह 3-4	कविता 9 व 10	4	तुलनात्मक विश्लेषण
मार्च	सप्ताह 1-2	कविता 11 व 12	4	वाचन, विश्लेषण, चर्चासत्र
मार्च	सप्ताह 3-4	कविता 13 व 14	4	प्रकल्प कार्य, सादरीकरण
मार्च	अतिरिक्त	कविता 15 व 16	4	अर्थस्पष्टीकरण, उत्तरसंच
मार्च	अंतिम	प्रश्नसंच व पुनरावलोकन	4	चर्चा, लेखन सराव
डिसेंबर	संपूर्ण	चित्रपट म्हणजे काय – दृश्यश्राव्य माध्यम, माध्यमांतर	4	ऑडिओ-व्हिज्युअल सादरीकरण
जानेवारी	संपूर्ण	दिग्दर्शक दृष्टिकोन, छायाचित्रण	4	चित्रपट सादरीकरण, चर्चा
फेब्रुवारी	संपूर्ण	सर्जनशील लेखन – कथा व कविता लेखन	4	कार्यशाळा, लेखन सराव
मार्च	संपूर्ण	प्रमाणलेखन – १८ नियम	4	स्पष्टीकरण, उदाहरणांसह लेखन

Semester I – नाटक व पटकथालेखन

महिना	एकक क्र.	अध्याय/उप-अध्यायाचे नाव	अध्यापन पद्धती	तासंसंख्या
August		नाटक : वाङ्मय प्रकार – संकल्पना व स्वरूप देवबाभळी – आशयसूत्रे व कथानक	Lecture	–
August	2	देवबाभळी – पात्रे, घटनाप्रसंग, संवाद व संघर्षाचे स्वरूप	Lecture	12
September	3	देवबाभळी – नाट्यविशेष व भाषाविशेष	Lecture	16
October		पटकथालेखन – व्याख्या व स्वरूप घटक : कथा, मानवी स्वभाव, संवाद, संघर्ष, स्थलचित्रण, वातावरण निर्मिती, प्रतीकात्मकता, भाषाशैली इ. विशेषता : उत्कंठावर्धकता, संवादरहितता, काल्पनिकता, घटना गुंफण, प्रेक्षकाभिरुची, सिनेतंत्र, गीतलेखन, भाषिक सुलभता	Lecture	–

 Semester II – ललितगद्य व चरित्र लेखन

महिना	एकक क्र.	अध्याय/उप-अध्यायाचे नाव	अध्यापन पद्धती	तासंसंख्या
November	1	ललितगद्य – संकल्पना व स्वरूप चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून! (लेख १ ते ११ – आशयसूत्रे व वाङ्मयीन विशेष)	Lecture	16
December		चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून! (लेख १ ते ११ – आशयसूत्रे व वाङ्मयीन विशेष)	–	–
February	4	चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून! (लेख १ ते ११ – आशयसूत्रे व वाङ्मयीन विशेष)	Lecture	16
March		चरित्र लेखन – (१) व्याख्या व स्वरूप (२) घटक: संशोधन दृष्टिकोन, सत्यनिष्ठा, नि:पक्षपातीपणा, व्यक्तिदर्शन, शैली, उत्कंठा, प्रवाही शैली, निवड तत्त्वे (३) विशेषता: वस्तुनिष्ठता, भावसत्य, कल्पक सहभावना, मूल्यनिष्ठता, स्वभाव विश्लेषण, समग्रता, अवकाशभान	Lecture	–
April		परीक्षा		

बी.ए. भाग ३ – मराठी पेपर १० (सेमेस्टर ५): सृजनशील लेखन व आंतरजाल लेखन

महिना	अध्यापन घटक	ताससंख्या	अध्यापन पद्धती
जुलै	सृजनशील लेखन: कथा संकल्पना व स्वरूप	4 तास	व्याख्यान, उदाहरणाद्वारे चर्चा
ऑगस्ट	कथाचे घटक आणि प्रकार	4 तास	समूहचर्चा, कृती आधारित लेखन कार्य
सप्टेंबर	शाब्दिक कथालेखन व त्याचे सादरीकरण	4 तास	विद्यार्थ्यांचे कथालेखन, वाचन
ऑक्टोबर	सृजनशील लेखन उपसंहार व पुनरावलोकन	3 तास	सत्रतपासणी, असाइनमेंट मूल्यांकन
नोव्हेंबर	आंतरजालावरील लेखनाचे स्वरूप (Wikipedia, Nibandh, Blogs)	3 तास	इंटरनेट सत्र, प्रात्यक्षिक
डिसेंबर	मराठी वेबस्थळे: वापर व समीक्षा	3 तास	वेबपेज विश्लेषण, मूल्यांकन

बी.ए. भाग ३ – मराठी पेपर १५ (सेमेस्टर ६): माध्यम व भाषा कौशल्य

महिना	अध्यापन घटक	ताससंख्या	अध्यापन पद्धती
जानेवारी	सारमाध्यमातील संधी: वृत्तपत्र, आकाशवाणी	4 तास	वर्तमानपत्र विश्लेषण, संवाद लेखन
फेब्रुवारी	दूरदर्शन, सोशल मीडिया व त्यातील मराठी भाषेचे उपयोग	4 तास	संहितालेखन व व्हिडीओ विश्लेषण
मार्च (सप्ताह 1)	उद्योगसेवा क्षेत्रातील संधी व भाषिक कौशल्य	4 तास	मुलाखती, संवाद सत्र, PPT प्रात्यक्षिक
मार्च (सप्ताह 2 वगळून)	समारोप व अंतर्गत मूल्यांकन	3 तास	प्रात्यक्षिक, गट सादरीकरण, लेखन कार्य

विषय: मराठी – साहित्य सिद्धांत आणि समीक्षा

☐ Semester V

महिना	एकक क्र.	युनिट व उपघटकांचे नाव	अध्यापन पद्धती	ताससंख्या
ऑगस्ट	1	साहित्याचे स्वरूप ▪ साहित्याच्या व्याख्या – पौर्वात्य (भामह, मम्मट, आनंदवर्धन, विश्वनाथ), पाश्चात्त्य (वर्डस्वर्थ, कोहोप, मॅथ्यू अर्नोल्ड, कार्लाइल), आधुनिक (विनोबा भावे, अ. वा. कुलकर्णी, गंगाधर गाडगीळ, वि. ना. ढवळे) ▪ ललित व ललितेतर साहित्य ▪ अनुभवांचे वैशिष्ट्ये: संवेदनात्मकता, भावनात्मकता, वैचारिकता, सेंद्रियता, सूचकता, विशिष्टता, विश्वात्मकता	Lecture	—
सप्टेंबर	2	साहित्याचे प्रयोजन ▪ प्रयोजन म्हणजे काय? ▪ प्रयोजन व परिणामातील फरक ▪ साहित्याची प्रयोजने: यश/कीर्ती, व्यवहारज्ञान, आनंद, उद्बोधन, आत्माविष्कार, जिज्ञासा पूर्ती, जीवनानुभूती, इच्छापूर्ती/स्वप्नरंजन, पलायनवाद	Lecture	—
ऑक्टोबर	3	साहित्यनिर्मितीची कारणे ▪ प्रतिभा व तिचे स्वरूप ▪ बहुश्रुतता, अभ्यास, भावनात्मकता, संवेदनशीलता, उत्प्रेक्षा, चमत्कृती, स्वास्थ्य ▪ लेखकाचा जीवनदृष्टीकोन	Lecture	—
नोव्हेंबर	4	साहित्याची अभिरुची ▪ अभिरुची म्हणजे काय? ▪ लेखक, वाचक, समीक्षक यांची अभिरुची ▪ सांस्कृतिक, आर्थिक, वाङ्मयीन पर्यावरण व प्रकाशक यांचा परिणाम	Lecture	—
डिसेंबर	—	Seminar आणि परीक्षा	Seminar/Exam	—

☐ Semester VI

महिना	एकक क्र.	युनिट व उपघटकांचे नाव	अध्यापन पद्धती	ताससंख्या
जानेवारी	1	शब्दशक्ती ▪ अभिधा: व्याख्या, स्वरूप व प्रकार (योग, रूढी, योगरूढी) ▪ लक्षणा: व्याख्या, आवश्यक अटी, महत्त्व ▪ व्यंजना: शाब्दी व आर्थी व्यंजना, महत्त्व	Lecture	—
फेब्रुवारी	2	रसविचार ▪ रस म्हणजे काय?	Lecture	—

		▪ स्थायी भाव व रस ▪ भरताचे रस सूत्र ▪ करुण रस: केवलानंदवाद व विरेचन (Catharsis)		
मार्च	**3**	**साहित्याची भाषा** ▪ व्यवहारभाषा, शास्त्रभाषा व साहित्यभाषा ▪ साहित्य भाषेचे माध्यम, सौंदर्य व विविधता	**Lecture**	—
एप्रिल	**4**	**अलंकार व पद्यरचना** ▪ पद्य प्रकार: अभंग, भारूड, लावणी, दशपदी, हायकू ▪ अलंकार: अतिशयोक्ती, उपमा, रूपक (व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणांसह)	**Lecture**	—

पेपर १० – सर्जनशील लेखन व आंतरजाल लेखन यासाठी तयार केला आहे.

- अध्यापन कालावधी: जुलै ते मार्च
- एकूण क्रेडिट्स: ४
- प्रत्येक विभागासाठी १५ तास
- अध्यापन आराखडा:
- विभाग १ – सर्जनशील लेखन (Module I)

महिना	अभ्यासविषय	अध्यापन तासिका	अध्यापन पद्धती
जुलै	कथा संकल्पना व स्वरूप	4 तास	व्याख्यान, उदाहरणे, चर्चा
ऑगस्ट	कथाचे घटक – पात्र, कथानक, संवाद	4 तास	कथावाचन, चित्रपट क्लिप विश्लेषण
सप्टेंबर	प्रात्यक्षिकासह कथालेखन	7 तास	सृजनशील लेखन कार्यशाळा, समुह सादरीकरण

- विभाग २ – संपादन प्रक्रिया (Module II)

महिना	अभ्यासविषय	अध्यापन तासिका	अध्यापन पद्धती
ऑक्टोबर	संपादनाची संकल्पना व स्वरूप, प्रकार	5 तास	उदाहरणे, संपादन व्याख्याने
नोव्हेंबर	संपादकाची भूमिका व गुण, नियतकालिकाचे संपादन	5 तास	दस्तऐवज विश्लेषण, केस स्टडीज
डिसेंबर	दिवाळी अंक, स्मरणिका, ई-अंक संपादन प्रात्यक्षिक	5 तास	संपादन कार्यशाळा, प्रकल्प लेखन

-

विभाग ३ – शोधनिबंध व प्रकल्प लेखन (Module III)

महिना	अभ्यासविषय	अध्यापन तासिका	अध्यापन पद्धती
जानेवारी	संशोधन संकल्पना, लेखनप्रकार	5 तास	संशोधन व्याख्यान, उदाहरणाद्वारे स्पष्टीकरण
फेब्रुवारी	शोधनिबंध व प्रबंध लेखन, पद्धती व भाषा	5 तास	नमुना अभ्यास, विद्यार्थ्यांचे सादरीकरण
मार्च	संशोधन लेखन पथ्ये व प्रबंधिका अभ्यास	5 तास	कृती आधारित लेखन, समारोप व पुनरावलोकन

- विभाग ४ – आंतरजालावरील मराठी (Module IV)

महिना	अभ्यासविषय	अध्यापन तासिका	अध्यापन पद्धती
मार्च	मराठी संकेतस्थळांची माहिती, Wikipedia, ब्लॉग्स	5 तास	स्क्रीन प्रात्यक्षिक, लेखन कार्य
मार्च	प्रात्यक्षिक लेखन – आंतरजाल लेखन सत्र	5 तास	ऑनलाइन लेखन कार्यशाळा, विद्यार्थी प्रकल्प
मार्च	समारोप व आंतरिक मूल्यांकन	5 तास	असाइनमेंट सादरीकरण, वाचन, चर्चा

- महत्वाचे:
  - प्रत्येक विभागानंतर प्रात्यक्षिक किंवा असाइनमेंट असावी.
  - विद्यार्थ्यांनी एक सृजनशील कथा, संपादित मजकूर, शोधनिबंधाचा आराखडा व एक आंतरजाल लेख तयार करावा.
  - मूल्यांकन: अंतर्गत (40%) + अंतिम लेखी परीक्षा (60%)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्म्याचा इतिहास

महिना	युनिट	युनिटचे शीर्षक व उपयुनिट	अध्यापन पद्धत	एकूण कालावधी (सत्रे)
ऑगस्ट	1.	मराठी वाङ्म्याचा प्रारंभकाळ विवेकसिंधू पूर्वकालीन रचना	- प्रारंभीचे शिलालेख व ताम्रपट - मराठीतील प्रारंभीचे ग्रंथ - आद्य ग्रंथकार - आद्य कवयित्री	- प्रवचन व चर्चा - ग्रंथांचे वाचन व विश्लेषण - संवादात्मक शिका
सप्टेंबर	2.	इसवी सन 1200 ते 1300 स्थूल कालखंड	- महानुभाव गद्य ग्रंथ - महानुभावींचे पद्य वाङ्मय	- समूह चर्चा - साहित्यिक विश्लेषण - पॉवरपॉइंट प्रेझेंटेशन
ऑक्टोबर	3.	इसवी सन 1300 ते 1400 स्थूल कालखंड	- ज्ञानेश्वरांचे वाङ्म्यीन कार्य - नामदेवांच्या अभंग रचना - संत कवयित्री: मुक्ताबाई, जनाबाई	- ग्रंथ वाचन व विश्लेषण - अभंग गायन व श्रवण
नोव्हेंबर	4.	1400 ते 1500 स्थूल कालखंड - अन्य संप्रदायातील प्रमुख ग्रंथकार	- नाथ संप्रदाय - लिंगायत संप्रदाय - जैन मराठी कवी - मुस्लिम मराठी कवी	- धार्मिक साहित्यावर चर्चा - पाहुणे व्याख्याता
डिसेंबर		सेमिनार आणि परीक्षा	- पुनरावलोकन व चर्चा - सेमिनार आणि समूह प्रस्तुती - परीक्षा तयारी	५ सत्रे
जानेवारी	1.	इसवी सन 1500 ते 1600	- एकनाथांची साहित्य संपदा - समकालीन कवी	- प्रवचन व वाचन - अभंग गायन
फेब्रुवारी	2.	इसवी सन 1600 ते 1700	- तुकारामांची अभंग रचना - रामदासांची ग्रंथ रचना	- अभंग गायन - ग्रंथ वाचन व विश्लेषण

मार्च	**3.**	**इसवी सन 1600 ते 1800**	**- निवडक पंडित कवींच्या काव्यांचे अभ्यास** **- शिवकालीन पत्रवाङ्मय**	**- साहित्यिक अभ्यास** **- पत्रलेखन व अभ्यास**
एप्रिल	**4.**	**इसवी सन 1600 ते 1800**	**- बखर वाङ्मय** **- शाहिरी वाङ्मय**	**- साहित्यिक विश्लेषण** **- अभ्यास सत्रे**
मे		**समूह प्रकल्प आणि परीक्षा**	**- प्रकल्प आणि परीक्षेची तयारी**	**५ सत्रे**